

Părintele Stăniloae și modelul cultural european

Theodor Codreanu

(continuare din pagina 5, Poarta Schei) Părintele Stăniloae dovedește cât de realistă este gândirea transmodernă, izvorâtă din matca unei teologii a Sfinților Părinți, realism pe care propovăduitorii ideologi nu-l pot atinge, punând în pericol soarta umanității. Altminteri, o și spune: „De câte ori propovăduitorul vrea să ia locul organizatorului, organizând societatea după principiile avansate ale idealurilor sale sau organizatorul substituie pe propovăduitor făcând același lucru se violentează realitatea, creându-se organizații utopice care totdeauna produc tulburări și haos îndelungat în suflete și în societate”¹. Și tot atunci, în plină nenorocire europeană, Părintele Stăniloae se-ncumetă să nădăjduiască: „Să sperăm că omenirea, învățată de experiența celor douăzeci de ani dintre războiul mondial și cel actual, nu va repeta aceeași greșală de-a crea vreun suprastat european, fără chemarea în ajutor a creștinismului, factorul de cea mai mare importanță când se lucrează pentru apropierea și pacea între oameni”².

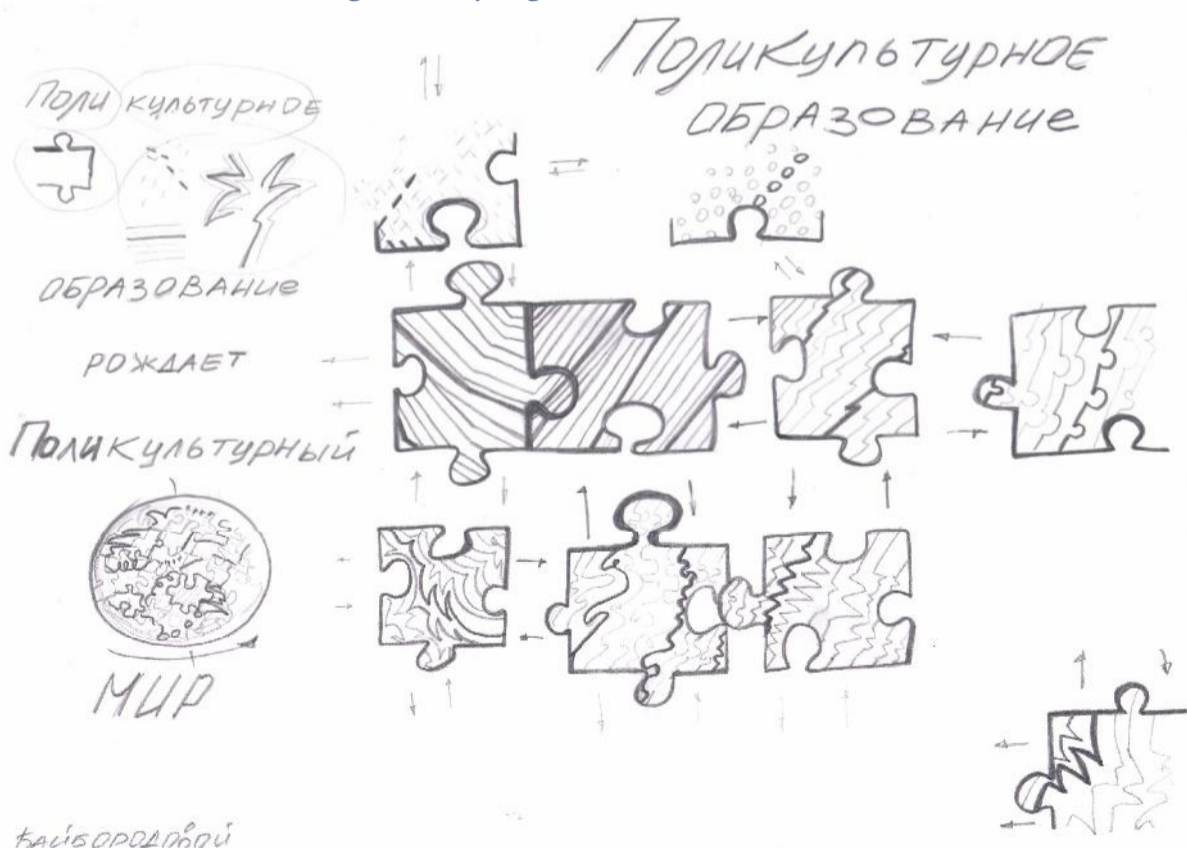
După trei ani, în 1942, tot în *Telegraful român*, în plină urgie, Părintele Stăniloae revine: „Se caută azi unitatea Europei, dar nu prin pulverizarea națiilor în inși incolori, nici prin înrudiri între case domnitoare, deci nu prin autocratism medieval, sau internaționalism liberalist, ci prin neamuri ca întreguri”³. Exemplul edificator de creare a unui suprastat european Părintele Stăniloae îl avea în Federația Sovietică. Și asta cu atât mai mult, cu cât comunismul rusesc a introdus dușmănia fără sens față de creștinism și față de Dumnezeu, răscolind în poporul rus fanatismul răului: „Încât

îmi vine să cred că toată ura împotriva lui Dumnezeu este o generalizare a celui rău irațional ilustrat de tipurile lui Dostoievski”⁴. De aici falsa ordine a Marelui Inchizitor din *Frații Karamazov*, legendă pe care Părintele Stăniloae o invocă în alt articol, intuind în ea inchiziția bolșevică.

În 1944, când primejdia planează și mai mult asupra României, Părintele Stăniloae pledează, mai departe, pentru Dreptul neamurilor mici: „Europa este un organism de state. Aceasta este ființa ei politică./ În aceasta constă varietatea ei în unitate și caracterul ei organic. Ea ar înceta să mai fie alcătuirea superioară care este, dacă ar deveni un conglomerat care vrea să fie unitar prin desființarea varietății și a articulațiilor organice”⁵. Momentul 23 august 1944 aduce extrema derută. Crede că prin creștinism se poate pune capăt oricărui fel de dictatură, deoarece creștinismul „nu primește și nu poate primi oameni sclavi”, iar preotul nu trebuie să conceapă credința rezemându-se „pe regimuri dictatoriale pentru a se menține”, căci ar trebui să-și vadă misiunea lui spirituală „rezemându-se slăbănog pe forța seculară ilustrată prin ideea «Marelui Inchizitor»”⁶. El va încerca, în 1945, să răspundă primelor atacuri, din presa controlată de sovietici, împotriva Bisericii Ortodoxe, sperând, într-o clipă iluzorie, că sfârșitul războiului înseamnă și sfârșitul dictaturilor. Desigur, va ajunge

pe mâinile Marelui Inchizitor ateist, după scurta speranță că poporul rus ar putea lupta pentru libertatea neamurilor, după ce fusese biruit nazismul rasist și exclusivist, căci „Un popor fără identitate etnică e un tohu-va-bohu jalnic”⁷.

Se pune întrebarea de ce Părintele Stăniloae, prefigurându-l de Papa Ioan Paul al II-lea, a insistat atât de mult pe o Europă Unită în fundament creștin? Fiindcă o Europă Unită într-un alt chip riscă să fie o altă formă de utopie. Ea va putea să funcționeze o vreme, dar nu va fi durabilă. Ateismul diplomatic al negociatorilor Uniunii Europene nu reușește, în realitate, să elimine idiosincraziile anticreștine ale altor religii implicate în construcția europeană. Mă refer, îndeobște, la islam (cu programul Turciei în tentativa de intrare în comunitate), și, eventual, la Israel, care s-ar putea ca, pe viitor, să solicite o asemenea integrare, de vreme ce, în sporturi, bunăoară, această țară e deja considerată ca europeană. E de presupus că secularismul actualilor lideri europeni se pliază pe un bicefalism și de ordin spiritual, cu consecințe imprevizibile, în viitor, în lipsa unui fundament creștin capabil să integreze și alte confesiuni fără a le suprima, cu atât mai mult cu cât creștinismul, iudaismul și islamismul au rădăcini comune.

Christina Baibodorova

¹ Ibidem, pp. 100-101.

² Ibidem, p. 101.

³ Ibidem, p. 150.

⁴ Ibidem, p. 170.

⁵ Ibidem, p. 173.

⁶ Ibidem, p. 175.

⁷ Ibidem, p. 179.

Pagina 7 (Bastionul Postăvarilor):

Elena Gheorghit ,
Limbajul uman în
contextul globalizării
culturii

<http://www.ascedu.ro/revista.html>

Traseul de lectură:

